

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Disputatio Inauguralis Medica De Ictero

**Camerarius, Elias Rudolf
Mögling, Johann Burckhard**

Tubingae, 1679

XIV.

[urn:nbn:de:bsz:31-42086](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-42086)

rum humorum est obstructa, accidere Experientia testis est, ob defectum scil. clysteris naturalis, quò natura crudos humores in intestinis diluere solet, vid. *Holler. d. Morb. intern. l. 1. c. 37.* Quoad Eventus modum, terminatur nonnunquam in hydropeem, colicam, dysenteriam, febres, cachexiam, aliosve plures p. n. affectus.

XIII. *Curacionem* aggressurus monitum observet *Paracelsi*, Icteri semina, antequam in caulem & flores erumpant, ut marcescant, cogenda esse dicentis, & Indicantia probè animadvertat; Curatorio quidem Indicante secundum Doctores morborum proprio hìc seposito, Præservatorium causas icteri respiciens (*Galenus l. 9 d. comp. medic. sec. loc. errare Medicos dicit, qui absque discrimine omni Ictero eadem præscribunt medicamenta*) biliosum humorem quantitate, vel qualitate irreducibili peccantem educere, eundem cum sanguine ad crasin debitam revocare, ebullientem refrænare, præcipitare, invertere, dissociare, dejicere, deprimere, sistere, figere, mortificare, sedare, prosternere, (quomodocunque voces, modò cures, parùm refert,) viscidum, crassumque attenuare, incidere, detergere, fixum elevare, obstructiones referare, stagnantem discutere, movere, veneni vires infringere, & sæpius, quia Causæ junguntur, quædam horum Indicantium jungere jubet; Virium rationem habet Vitale, viscerum singulorum corroboracionem præcipiens. Ambobus decenter simul satisfiet remediis ex Chirurgia, Pharmacia & Dieta defamatis. In Chirurgia primas tenet VSecio, quæ tamen, cum plethoræ maximè deplendæ gratiâ instituat, in præsentia affectu vix conveniet, nisi ubi intemperies hepatis vel inflammatio subest, vel sanguinis nimia fit ebullitio. *River. in Obs. supra §. 6. cit.* suavit Venæsectionem quidem, ob mecum tamen abortus, qui nihilominus fuerat infecutus, omiſſa fuit; nec majus præsidium in venis narium pertusis sperandum; Fonticuli tamen, cucurbitulæ siccæ, frictions, pectiones, & pilorum vellicaciones suâ hìc non sunt privandæ laude.

XIV. Majoris momenti sunt remedia Pharmaceutica, quæ pluribus Indicationibus variisque modis satisfaciunt. Suntque, quæ crassum, viscidum, & fixum biliosum humorem emendant,

dant, obstructions aperiunt, vitiosos humores in corpore redundantibus naturæ reddunt obediētes, & per vias, quas ipsa affectat, suafore *Hipp. Sect. 1. aph. 21.* evacuant, quem in finem conducunt deoppilativa, incidentia, plerunque simul diuretica, aliquando diaphoretica, aperientia, quæ commodè junguntur cum per alvum blandè & per *Emegon* purgantibus, cum quibus tamen, ut & vomitoriis, quæ non nisi aliquando in recenti lictero, & ventriculo viscido humore oppleto, admitto, cautè mercandum, ne nimium commotis humoribus igni oleum affundas; Inter purgantia autem juxta *Plater. l. c.* palmam reliquis præripiunt maximè amara, quippe quæ non solum contra obstructions profunt, sed & oscula venarum aperiunt, vermesque, qui frequentes in intestinis ob fellis absentiam generantur, enecant; Inter aperientia excellunt dicta vulgò hepatica, cichoracea omnia, ut & rad. γ . aper. maj. & min. rad. urtic. curcum. rubic. inct. herb. cent. min. absinth. pont. veronic. scorzon. marrub. Croc. fl. calend. Cort. aurant. Cicer. rubr. spec. diacure. troch. d. capp. Syr. byzant. (multum saccharata tamen fugias) Ess. curcum. Aq. aperitiv. Exc. *D. D. Præsidis, Patroni & Præceptoris mei omni obsequii genere prosequendi.* Elix. propr. cum vel sine rhabarb., Spir. & Sal. aperit. Penot. Simul & aromatica ac volatilia ex quocunq; regno, quorum ubique obvia est largæ seges. Huc spectant, ex certis signaturis quæ cognosci dicuntur, non tamen istis, sed vi aperiente, diuretica, diaphoretica agentia, quorsum pertinet rad. Chelid. maj. quam in vino insulam infallibile ad licterum remedium proclamat *A. Kircher. Art. Magn. Luc. & Umbr. l. 1. p. 3.*, Lapis luteus fellis bovis, de quo vid. *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 283.* pellic. flava de Ventric. & ped. Gallin. &c. Similibus viribus gaudent specifica antiictERICA dicta, quorum sufficientem farraginem suppeditat *H. à Bra tr. d. remed. simpl. ad 18.* Ex horum censu, Internè *Tb. Barth. Act. med. & phil. Hafn. Obs. 120.* decocto fragariæ inveteratum iicterum curatum fuisse testatur, cui, ut potentius evadat, *Ph. Grünling. Pr. l. 3. p. 5.* admiscet marrubii mß. Succum marrub. ex *Diosc.* & Sirup. ex solo succo marrub. confectum ex *Foresto Obs. 19. l. 19.* laudat *River. prax. l. 6. c. 4.* In *Ephem. Germ. Ann. 3. Obs. 290.* Muscus pul-

pulmonaris quercinus ad Mj. in cerevisiâ ſbj. ad conf. mediet. decoctus vocatur certiffimum auxilium, ſi ſingul. manè & vespèri hauriantur cochl. xiiij. Ex ꝯ parata, & cum ſuperioribus maritata medicamenta multum profunt, & *Williſio Pharm. Rar. ſ. 2. c. 1.* ſulphuris & ſalis fixi efferationes deprimendo, & cruorem volatilifando, Anis alio modo, tantum juvamen afferunt; Limat. tamen ꝯ. præ Croco ꝯ. hic eligit *Excell. D. D. Wepfer. l. c.* quod ſcil. aduſione ſpiritus penetrantiſſimus & Acidularum mater pereat. Antimoiuum & ꝯ in antimon. diaph. ꝯial. utile hic ineunt conjugium, laudandæ inſuper Tinct. antim. & ꝯ. Effent. ꝯ. tartariſatam commendat *Exc. Ludovici Pharm. mod. ſecul. applic. p. 529.*, Sal Urinæ extollit *Helmont. d. Lithiaſ. c. 3. § 2* Optima etiam tartarea remedia, Spir. & Tinct. Tart. Vitriolat. pil. tartar. *Querc.* & ſmil. Acidulas ictericos prognofico relictos ad miraculum uſque ſanare inquit *Williſ. l. c.* maturè tamen, antequam hydrops ingruat, aquaque in pedibus vel ventre coacervetur, ne ſcil. in corpore retentæ malum augeant, adhibendas vult *Plater. l. c.* Quibus quoque Quidam ſpir. acidus ex lignis ſubſtituunt. Ex regno animali pariter hic deſumpta ſunt plura præſidia, quæ *Williſius l. c.* ſalem volat. in ſanguine depreſſum reſtituere, ſulphurque & ſal fixa nimis eveſta deprimere, quò ſcil. ſanguis bilem modicè tantum progignat, ritèque ſecernat, credit. *River. Pr. l. 6. c. 4.* ex *Quercet.* excrementis animalium, avium præprimis, qualitatem vitro-ſulphuream, miramque incidendi, attenuandi, & diſſolvendi vim attribuit. *H. à Bra l. c.* eadem eſſe ait diuretica, & partium ſubtilium, in ſpecie verò ſtercori anſerino tantam vim ineſſe calorificam putat, ut gramina, in quæ incidit, inurat; Hujus generis ſunt lumbrici terr. in omnium cre. repentes; Pediculos numero xi. devoratos commendat *Plater. l. c.* num. iij, vel vj. in ovo fortili ſumtos egregium ſui experimentum vocat *Z. Luſ. pr. biſk. l. ult. c. 2. num. 7.* Infelicem tamen curam Icteri per pediculos in ventriculo ægri ſeſe multiplicantes & mortem inferentes obſervavit *Hannæus Aët. Med. Hafn. Vol. 3. Obſ. 96.* Urinam ægri præſcribit *Mercurial. l. 5. d. febr. c. 28.* quod humores lentos incidat, tennes ſecet, craſſoſque abſtergat; Stercus anſerculi verè herbam

pascentis in aq. & vin. decoct. propinat *Plat. l. c.* exicc. ad ζj .
 dant *River. l. c.* & *Höferus Herc. Med. l. 3.* Stercus album pull.
 gallin. exicc. ad $\zeta \beta$. per 4. dies exhibitum summum esse reme-
 dium ait *Grünling. l. c.* Similia plura habet præcit. *H. à Bra.* ad
 quem, cui hæc ferula arriident, remitto. Icterus cum hydropo
 nephritide & Ischuria stipatum, curatum vid. in *Ephem. Germ.*
Ann. 3. Obs. 174. Formulas qui desiderat, sequentes habeat: $\mathcal{R}$.
 rad. fragar. ζj . chelid. maj. $\zeta \beta$. herb. fragar. marrub. à Mj.
 summit. absinth. flor. Cent. min. à M β . fol. fenn. s. l. ζij .
 rhabarb. $\zeta \beta$. sem. anis. fæn. cor. à ζj . Conc. & contus. in sacc.
 infund. in vini lb. vj. Quod vinum excipiat diligens usus seq.
 pulv. $\mathcal{R}$. fec. rad. aron. ζij . limat. $\mathcal{J}$. $\zeta \beta$. pulv. lumbr. terr. $\zeta \beta$.
 Salis Card. ben. Cent min. à $\mathcal{D} j$. sacch. alb. ζvj . Quod si præ-
 ter expectationem his non cederet contumacior causa, in nigro
 Ictero plerumque conspicua, valentius operabitur seq. $\mathcal{R}$. pulv.
 cachect. Querc. ζiij . Vitriol. $\mathcal{J}$. ζij . tart. vitriol. $\zeta \beta$. Sal. genist.
 fraxin. à $\mathcal{D} ij$. tamarisc. ζj . Misc. Nonnunquam etiam interji-
 ciantur purgantia, v. g. $\mathcal{R}$. extr. rhabarb. $\mathcal{D} iij$, f. pil. 40. &
 quovis quatruiduo deglutiantur 20, vel $\mathcal{R}$. rad. jalapp. $\zeta \beta$. spec.
 diaturb. c. rhab. Crem. tart. à $\mathcal{D} \beta$. M. d. in triplo. Externè Ictero
 mederi creditur Tinca piscis per dorsum dissectus, ventrique
 & pedibus pro amuleto applicatus ex *Senn. prax. l. 3. p. 4. c. 111.*
 quò & multos curavit *Cnoeffelius*, additis tamen simul internis,
 testib. *Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obs. 49.* *Höferus l. c. ex Ronde-*
let. plantis pedum seq. applicat: $\mathcal{R}$. fol. visc. quern. Mij. marrub.
 chelid. à M β . bacc. junip. M β . contund. & cum vino misc. Pi-
 losella herba calceis ægri imposita idem præstare creditur; *Grün-*
ling. l. c. suadet mictionem supra stercus equinum recens ege-
 stum; Ex urticis ægri urinâ aspersis & farinâ permixtis placentu-
 las paratas feli porrigunt Alii devorandas; Plures similes curas,
 sympatheticas, magneticas, vel per transplantationem vulgus
 in usu habet, earumque magnum numerum recenset *H. Petrus*
Nosol. harm. dogm. herm. diss. 37. quorum quidem medicaminum,
 (verba sunt de arcanis Galeni t. c. l. 4. c. 4.) promissiones ma-
 gnæ sunt, effectus aliquando nullus, plerumque exiguus, quo-
 rumque

rumque veritatem plebs inerudita, cum rationem scrutari nequeat, præter rationem credit.

XV. Reliquæ, si quæ supersunt, circa habitum maxime corporis, eradicandæ penitus sunt, diureticorum vel diaphoreticorum continuatò usu, quem in finem *R. Minderer. med. mil. c. 6.* commendat pulv. rad. cyclam. quem sudorem evocare croceum, & linteamina tingentem dicit. *Ettmüll. l. c.* infanti icterico statim ab ortu præbere jubet gr. j croci sæpius de die in lacte nutriticis. Balnea item pro discussione impacti cutis meatibus humoris profunt, thermasque Bollenfes laudat *Job. Baubinus d. therm. Boll. l. 3. c. 49.* Artificialia fiant ex decoct. fl. chamom. melil. centaury. malv. parietar. fol. querc. chelid. saponar. hordeo. fursur. lupin. fabis; aliud proponit *Timeus l. 3. Obs. medic. 27. & Obs. 30. ejusd. libri emulsi. fem. Cannab. & nucl. persic.* ad totum corpus fricandum suadet. Sudor sive sequatur aliquis, sive nullus, modò per volatilia transpiratio corporis juvetur, color mutabitur. Criticus in febribus accidens præter transpirationis per cutis poros promotionem, & impedimentorum, si quæ hujus sunt, ablationem, nihil desiderat. Contra Calculos supra accusatos laudatur Spir. Nitr. dulcis; Pulvere & jusculo quodam grandines è Vesica fellea eduxit *Exc. Hertod. in Eph. Germ. Ann. 4. & 5. Obs. 99.* Ebulliens biliosus humor postulat acidia, quorum varia genera probè distinguenda, aquea, saturantia, refrænantia, inhibentia, ut sunt vin. granat. succ. acetosell. serum lact. capr. hord. fem. 4. frig. lapill. cancr. C. Rhinoc. ebur, sacch. hni, 24, Antim diaph. papaveracea. anodyna, narcotica, &c. *Venenatus* pro veneni diversitate, ægrique conditione varia antidotis propriis, quæ *Sennert, l. 6. pr. p. 6:* tradit, curetur, quibus utilissimè camphoram admisceri ex *Wecker. antidot. ait Mæbius tr. d. Câmpb. c. 25.* Inter communia verò seq. mixtura locum habet cochleatim sumenda: R. aq. f. ord. fumar. card. bened. à ʒij. theriac. Andr. ʒj. Diascord. Fracastor. ʒiiij. Syrup. acetos. Citr. ʒj. Sal item viperarum & C. C. volat. suò funguntur hinc officio. Aliæ causæ quomodo tollendæ, ex propriis petendum locis.

XVI. Restat *Dieta*, quam brevissimis attingam: Mutatio aëris non rarò magnum affert auxilium, cibi sint medica-

men-